

Hallituksen esitys Eduskunnalle antaa valtuus myöntää valtiontakaussuomen Pankin Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta antaisi perustuslain 82 §:n 2 momentissa tarkoitetun suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voisi myöntää vastavakuuksia vaatimatta omavelkaisen valtiontakauksen Suomen Pankille Kansainväliselle valuuttarahastolle (*IMF*) annettavan 1,3 miljardin euron suuruisen kahdenvälisen lainan sekä IMF:n

tilivaluutassa määritellyn 2,23 miljardin SDR (erityinen nosto-oikeus) suuruisen uuden lainajärjestelyn (*New Arrangements to Borrow*) vakuudeksi. Tämä olisi Suomen osuus IMF:n varojen kasvattamiseksi. Kahdenvälisen lainan voimassaolo päättyy NAB-sopimuksen tultua voimaan

PERUSTELUT

Eurooppa-neuvosto päätti 19.-20.3.2009 pidetyssä kokouksessaan, että EU-maat sitoutuvat kasvattamaan IMF:n varoja kahdenvälisin lainajärjestelyin yhteensä 75 miljardilla eurolla. Päätöksen tarkoituksena oli pyrkimys kasvattaa IMF:n rahoitusvaroja, jotta rahasto voisi lisätä rahoitusapua kansainvälisen talous- ja rahoituskriisin kohtamille jäsenmailleen. Rahaston käytettävissä olevat varat olivat nopeassa tahdissa huvenneet syksyllä 2008 puhjenneen talous- ja rahoituskriisin johdosta.

Eurooppa-neuvosto käsitteli asiaa uudelleen kokouksessaan 19 päivänä kesäkuuta 2009. Neuvoston päätöksen mukaisesti EU-maat ovat valmiit korottamaan rahoitusosuuttaan IMF:n kiintiöosuksiensa perusteella ja tasapuolisen globaalin taakanjaon pohjalta edellyttäen, että rahoituksen ja edustuksen välinen kytkentä otetaan huomioon.

Eurooppa-neuvoston aiemman päätöksen perusteella EU-maiden valtiovarainministerit sopivat epävirallisessa talous- ja rahoitusneuvoston kokouksessa 2 päivänä syyskuuta

2009, että ne ovat valmiita korottamaan rahoitusosuuttaan 125 miljardiin euroon asti.

EU-maiden yhteiset sitoumukset jakautuvat kahteen osaan:

1) 75 miljardin euron sitoumus, joka annetaan kahdenvälisinä lainoina. Suomen osuus tästä summasta on 1,3 miljardia euroa. Laina siirretään NAB-luottojärjestelyyn välittömästi sen jälkeen kun uusi NAB-sopimus on tullut voimaan.

2) 50 miljardin euron sitoumus, joka on tarkoitus antaa IMF:lle suoraan korotuksena NAB:iin. Suomen osuus NAB luottojärjestelyssä olisi 2,23 miljardia SDR:ää, johon sisältyy vanha 340 miljoonan SDR:n suuruinen NAB-sitoumus.

Kahdenvälinen laina IMF:lle

Suomen Pankin ja IMF:n välinen lainasopimus perustuu IMF:n perustamissopimuksen VII artiklaan, joka oikeuttaa IMF:n lainaamaan jäsenvaltioiltaan. Lainasopimuksessa todetaan nimenomaisesti, että kiintiöihin

perustuva rahoitus on jatkossakin IMF:n perusrahoitusmalli ja että nyt annettavan rahoituksen on tarkoitus olla tilapäistä täydennystä sen kiintiövaroihin.

IMF voi nostaa lainaa kahden vuoden aikana, mutta Suomen Pankin suostumuksella tätä aikaa voidaan jatkaa vuosi kerrallaan neljään vuoteen saakka. Tämä aika alkaa ensimmäisen lainaerän nostosta tai kuukauden kuluttua siitä, kun sopimus astuu voimaan. Jokaisen lainaerän erääntymisaika on kolme kuukautta nostopäivästä lukien. Rahasto voi oman harkintansa mukaan pidentää laina-aikaa kolmen kuukauden jaksoissa aina viiteen vuoteen saakka, joten laina-aika voisi enimmillään olla yhdeksän vuotta. Lainan vähittäinen nostaminen perustuu IMF:n neljännesvuosittaiseen varojenkäyttösuunnitelmaan.

Takaisinmaksu tapahtuu erittäin. Neuvoteltuaan Suomen Pankin kanssa rahasto voi maksaa lainan ennaikaisesti. Laina voidaan maksaa takaisin Suomen Pankin aloitteesta ennaikaisesti, jos maksutase tai varantotilanne edellyttää sitä.

Suomen Pankki voi keskeyttää sopimuksen, jos Suomi tulee jäseneksi laajennettuun ja uudistettuun NAB-järjestelyyn. Kahdenvälinen laina irtisanotaan, kun uusi NAB-sopimus astuu voimaan, minkä jälkeen 1,3 miljardin euron kahdenväliset lainat siirretään NAB-järjestelyyn.

NAB-rahoitusjärjestely

NAB-rahoitusjärjestely perustettiin vuonna 1998 IMF:n rahoituspohjan laajentamiseksi. NAB-järjestelyssä on mukana 26 maata tai keskuspankkia. NAB-sopimus uusitaan viiden vuoden välein, ja uusi viisivuotiskausi on tullut voimaan 16 päivänä marraskuuta 2008. Suomen osuus NAB:sta on 340 miljoonaa SDR:ää eli 363 miljoonaa euroa. NAB-järjestelyn kautta annettavasta rahoituksesta on vastannut Suomen Pankki.

NAB-järjestelyn tarkoituksena on mahdollistaa lisärahoituksen antaminen IMF:n jäsenmaille silloin, kun jäsenmaan tilanne on poikkeuksellisen vakava. Käytännössä NAB:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet antamaan IMF:lle lainaa, kun järjestely ”aktivoidaan”. Koska NAB-luottojärjestelyssä luo-

tonsaajana on IMF eikä lopullinen lainansaaaja, luottoriskin kantaa IMF. Toistaiseksi NAB-järjestelyä on käytetty ainoastaan vuonna 1998, jolloin NAB aktivoitiin Brasilian valmiusluottojärjestelyn yhteydessä.

Vuonna 2009 NAB-järjestelyä päätettiin uudistaa ja korottaa sen kokonaismäärää enintään 600 miljardiin Yhdysvaltain dollariin. NAB-neuvotteluissa maakohtaiset osuudet ilmoitettiin Yhdysvaltain dollareissa. NAB-luottojärjestely on kuitenkin SDR -määräinen ja Washingtonissa 24 päivänä marraskuuta 2009 pidetyssä NAB-kokouksessa sovittiin, että maakohtaiset osuudet muutetaan SDR:iksi 24 päivänä marraskuuta 2009 voimassa olleella valuuttakurssilla.

Suomen osuus NAB-luottojärjestelyn korotuksesta on 3.03 miljardia dollaria, joka 24 päivänä marraskuuta 2009 voimassa olleella valuuttakurssilla on 1.89 miljardia SDR:ää. Kun tähän lisätään Suomen vanha 340 miljoonan SDR:n suuruinen NAB-sitoumus, Suomen kokonaispanokseksi tulee 2.23 miljardia SDR:ää, mikä vastaa noin 2,39 miljardia euroa laskettuna 24 päivänä marraskuuta 2009 voimassa olleilla valuuttakursseilla. Eromääräinen summa voi muuttua valuuttakurssien muuttuessa.

NAB-järjestelyyn tulee mukaan uusia maita, mm. Meksiko, Brasilia, Kiina, Intia ja Venäjä sekä joukko pienempiä maita. IMF:n johtokunta hyväksyy maaliskuussa 2010 NAB-järjestelyn uudistamisen ja laajentamisen. Uudistus tulee voimaan, kun nykyiset jäsenet, jotka edustavat vähintään 85 prosenttia luottositoumuksesta, ovat hyväksyneet uudistuksen. Lisäksi uusien jäsenten, jotka edustavat vähintään 70 prosenttia luottositoumuksesta, täytyy hyväksyä uusi NAB-sopimus ennen kuin NAB-järjestely voidaan ottaa käyttöön.

Suomen Pankille annettava valtiontakaus

Suomen Pankki on valmis rahoittamaan kahdenvälisen lainan ja sen jälkeen Suomen osuuden NAB-järjestelyssä edellyttäen, että Suomen Pankki saa koko rahoitusjärjestelylle valtion omavelkaisen takauksen. Tämä johtuu siitä, että Suomen Pankista annetun lain

7 §:n mukaan Suomen Pankilla on oltava luotonannossaan riittävät vakuudet.

Edellä lausutun perusteella ehdotetaan, että Eduskunta päättäisi perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisesti antaa suostumuksensa sille, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valtiontakauksen Suomen Pankille seuraavien Kan-

sainväliselle valuuttarahastolle (IMF) annettavien lainojen vakuudeksi:

1) 1,3 miljardin euron suuruinen kahdenvälinen laina, jonka voimassa olo päättyy kohdassa 2 tarkoitetun NAB-sopimuksen tultua voimaan

2) 2,23 miljardin SDR:n suuruinen NAB-rahoitusjärjestely.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*